

ЗАБІЙНІ ПОКАЗНИКИ І МОРФОЛОГІЧНИЙ СКЛАД ТУШ ТЕЛЯТ ДЕЯКИХ ПОРІД

О.А.Медведєва*

Інститут тваринництва УААН

У статті подано результати досліджень показників м'ясної продуктивності бичків різних генотипів при їх інтенсивному вирощуванні до 4-6-міс віку.

бички, чорно-ряба, симентальська, знам'янська порода, забійні показники, морфологічний склад туш

На сучасному етапі розвитку агропромислового виробництва в Україні значне місце займає забезпечення попиту споживача м'ясом у відповідних ринкових умовах. За останні роки простежується тенденція зростання вимог до якісних характеристик яловичини із відповідною ринковою диференціацією цін. У зв'язку з цим стає доцільним виробництво телятини з високими якісними показниками [1].

За світовою класифікацією, що відображена у науковій літературі [2,3], телятина поділяється на "білу" і "рожеву". М'ясо телят, забитих у віці більше ніж 8 міс, класифікується як "молода яловичина". Відгодовані телята у віці 9-15 міс масою 340-454 кг належать до категорії "baby-beef". На Північному Заході Сполучених Штатів Америки телят масою 170-215 кг називають "важкими". Однак "важкі" телята зазвичай класифікують згідно із стандартами, що призначені для яловичини, а не для телятини (veal) [4].

У процесі розробки технології виробництва телятини в Степовій зоні України в першу чергу постає питання про породну належність молодняку для інтенсивного вирощування і забою у ранньому віці. Найбільш поширеною тут є худоба червоної степової, чорно-рябої та симентальської порід. Серед порід м'ясного напрямку продуктивності останнім часом збільшується поголів'я створюваної знам'янської.

Метою нашої роботи було визначення показників м'ясної продуктивності бичків чорно-рябої (І група), симентальської молочно-м'ясної (ІІ група) та створюваної знам'янської м'ясної (ІІІ група) порід при їх інтенсивному вирощуванні до 4 та 6-міс віку нами проведено науково-господарський дослід в ООО "Заповіт" Білокуракинського району Луганської області. Вивчали забійні показники і морфологічний склад туш телят. Контрольні забої молодняку проводилися у віці 4 та 6 міс.

Бичків піддослідних груп вирощували за технологією, що прийнята у м'ясному скотарстві – на режимному підсисі під коровами-годувальницями, ви-
бракуваними із молочного гурту. Рівень годівлі телят у досліді був достатньо високим. За період до 4-міс віку бичкам всіх груп було згодовано 399-403

* Науковий керівник - доктор сільськогосподарських наук, професор Мирось В.В.

корм. од. та 46,3-46,5 кг перетравного протеїну у 263-273 кг сухої речовини кормів, що зумовило отримання 3452-3527 МДж обмінної енергії. За період до 6-міс віку ці показники відповідно становили 701-718 корм. од., 80,3-81,4 кг перетравного протеїну у 520-542 кг сухої речовини кормів, а енергетичні витрати становили 6390-6559 МДж обмінної енергії.

Серед показників м'ясної продуктивності телят найбільше значення мають забійні показники і морфологічний склад туш, бо саме вони визначають кількість м'якоті, що може бути реалізована за високими цінами як дієтична м'ясна сировина.

Результати визначення забійних показників телят чорно-рябої, симентальської та знам'янської м'ясної порід у віці 4 та 6 міс наведено у таблицях 1 і 2.

1. Забійні показники бичків у віці 4 міс, $M \pm m$

Показники	Група		
	I	II	III
Передзабійна маса, кг	135,5 $\pm$ 3,48	137,0 $\pm$ 3,06	137,0 $\pm$ 3,61
Маса парної туші, кг	65,3 $\pm$ 3,18	67,0 $\pm$ 2,89	68,7 $\pm$ 2,33
Вихід туші, %	48,2 $\pm$ 1,15	48,9 $\pm$ 1,18	50,1 $\pm$ 0,72
Маса внутрішнього жиру, кг	0,54 $\pm$ 0,05	0,62 $\pm$ 0,07	0,64 $\pm$ 0,09
Вихід внутрішнього жиру, %	0,40 $\pm$ 0,03	0,45 $\pm$ 0,04	0,47 $\pm$ 0,06
Забійна маса, кг	65,84 $\pm$ 3,23	67,62 $\pm$ 2,96	69,34 $\pm$ 2,42
Забійний вихід, %	48,6 $\pm$ 1,16	49,4 $\pm$ 1,18	50,6 $\pm$ 0,77

Аналізуючи дані таблиці 1 слід зауважити, що за передзабійною масою телята усіх трьох піддослідних груп у 4-міс віці не мали вірогідних відмінностей. Ця тенденція спостерігалася і за показником маси парної туші. У даному випадку максимальна різниця становила 3,4 кг (5,2%) між бичками чорно-рябої та знам'янської порід, але вона була невірогідною ($t_d=0,87$, $P<0,95$). За виходом туші у тварин піддослідних груп різниця сягала 0,9%, а виходом внутрішнього жиру – 0,07%. Таким чином, забійна маса бичків чорно-рябої, симентальської та створюваної знам'янської м'ясної порід після інтенсивного вирощування до 4-міс віку у нашому досліді суттєво не відрізнялася. При цьому максимальна розбіжність за показниками забійної маси становила 3,5 кг ($t_{d\text{ III-I}} = 0,87$). За забійним виходом відповідно на 2,0% та 0,8%, телята знам'янської та симентальської порід мали перевагу над ровесниками чорно-рябої, але вона була невірогідною ($P<0,95$).

Виходячи із отриманих результатів, можна зазначити, що при інтенсивному вирощуванні бичків до 4-міс віку з метою одержання «рожевої» телятини фактор породності тварин не мав значного впливу на забійні показники. Більшою мірою визначав забійну масу і забійний вихід телят у віці 4 міс визначав рівень годівлі..

Подовження дослідів до 6-міс віку телят дозволило підвищити передзабійну масу тварин піддослідних груп на 57,2-70,0 кг.

2.Забійні показники бичків у віці 6 міс, $M \pm m$

Показники	Група		
	I	II	III
Передзабійна маса, кг	192,7 $\pm$ 4,33	199,3 $\pm$ 5,21	207,0 $\pm$ 7,94
Маса парної туші, кг	92,7 $\pm$ 3,18	98,7 $\pm$ 5,90	104,3 $\pm$ 6,49
Вихід туші, %	48,1 $\pm$ 0,57	49,5 $\pm$ 1,82	50,4 $\pm$ 1,24
Маса внутрішнього жиру, кг	1,30 $\pm$ 0,12	1,63 $\pm$ 0,13	1,57 $\pm$ 0,22
Вихід внутрішнього жиру, %	0,68 $\pm$ 0,05	0,82 $\pm$ 0,04	0,76 $\pm$ 0,08
Забійна маса, кг	94,00 $\pm$ 3,29	100,33 $\pm$ 5,99	105,87 $\pm$ 6,69
Забійний вихід, %	48,8 $\pm$ 0,66	50,3 $\pm$ 1,84	51,1 $\pm$ 1,90

За даними другого контрольного забою телята симентальської та знам'янської м'ясної порід переважали однолітків чорно-рябої за масою парної туші на 6,0 кг (6,5%) і 11,6 кг (12,5%), масою внутрішнього жиру – на 0,33 кг (25,4%) та 0,27 кг (20,8%). У відповідності до цього їх перевага за забійною масою досягла відповідно 6,3 та 11,8 кг (6,7 та 12,5%), але різниця за цим показником навіть не наближалася до ступеня вірогідності при $t_{d\text{II-I}} = 0,9$ і $t_{d\text{III-I}} = 1,6$ ($P < 0,95$). За забійним виходом у 6-міс віці розбіжності між I та II і III групами сягали відповідно 1,5% та 2,3%. Різниця за забійним виходом між телятами піддослідних груп також невірогідною із $t_{d\text{II-I}} = 0,8$ і $t_{d\text{III-I}} = 1,5$.

Слід зазначити, що суттєвого підвищення забійного виходу при інтенсивному вирощуванні до 6-міс у порівнянні із 4-міс віком у наших дослідах не було.

Результати вивчення морфологічного складу туш телят піддослідних груп, (табл. 3-4), свідчать про деякий вплив породного фактора на співвідношення м'язової та кісткової тканин.

Різниця за виходом м'якоті із охолоджених туш телят у віці 4 місяців була максимальною між бичками знам'янської м'ясної та чорно-рябої порід (2,5 кг), але вірогідною вона не виявилася. Телята I групи відрізнялися найбільшим виходом кісток із охолоджених туш (22,3 $\pm$ 0,17%), що було на 0,2% більше, ніж у бичків II групи і на 1,5% вище показника у тварин III групи. У зв'язку з цим чорно-рябі бички поступалися за співвідношенням м'ясо:кістки на 0,6% симентам і на 8,9% знам'янським телятам. Ця різниця виявилася вірогідною між I та III групами із $t_{d\text{III-I}} = 2,8$ при $P > 0,95$. Таким чином, за виходом м'якоті із охолоджених туш бички спеціалізованого м'ясного напрямку продуктивності мали достовірну перевагу над однолітками інших груп вже в 4-міс віці, хоча за забійними показниками їх перевага була не вірогідною.

При подовженні інтенсивного вирощування телят до 6-міс віку основна закономірність розподілу тканин у охолодженій туші не порушилася в порівнянні із результатами забою в 4-міс віці. До того ж з'явилася вірогідна різниця за співвідношенням м'якоті та кісток у туші не тільки між бичками III та I груп, але і між симентальськими та чорно-рябими телятами (4,6%, $t_{d\text{II-I}} = 2,0$ при $P < 0,05$).

3.Морфологічний склад туш бичків у 4-міс віці, $M \pm m$

Показники	Група		
	I	II	III
Маса охолодженої туші, кг	63,3 $\pm$ 2,91	65,0 $\pm$ 3,22	65,30 $\pm$ 2,40
Маса м'якоті у туші, кг	49,2 $\pm$ 2,29	50,6 $\pm$ 3,22	51,7 $\pm$ 2,40
Вихід м'якоті, %	77,7 $\pm$ 0,17	77,9 $\pm$ 0,12	79,2 $\pm$ 0,43
Маса кісток у туші, кг	14,1 $\pm$ 0,69	14,4 $\pm$ 0,80	13,6 $\pm$ 0,38
Вихід кісток, %	22,3 $\pm$ 0,17	22,1 $\pm$ 0,27	20,8 $\pm$ 0,44
Співвідношення м'ясо: кістки, од.	3,49 $\pm$ 0,04	3,51 $\pm$ 0,03	3,80 $\pm$ 0,10

4.Морфологічний склад туш бичків у 6-міс віці, $M \pm m$

Показники	Група		
	I	II	III
Маса охолодженої туші, кг	90,3 $\pm$ 3,53	96,0 $\pm$ 6,11	102,0 $\pm$ 6,25
Маса м'якоті у туші, кг	68,1 $\pm$ 2,60	73,2 $\pm$ 4,79	79,7 $\pm$ 5,21
Вихід м'якоті, %	75,4 $\pm$ 0,35	76,2 $\pm$ 0,32	78,1 $\pm$ 0,35
Маса кісток у туші, кг	22,2 $\pm$ 0,99	22,8 $\pm$ 1,37	22,3 $\pm$ 1,04
Вихід кісток, %	24,6 $\pm$ 0,35	23,8 $\pm$ 0,32	21,9 $\pm$ 0,35
Співвідношення м'ясо: кістки, од.	3,07 $\pm$ 0,06	3,21 $\pm$ 0,06	3,57 $\pm$ 0,07

Аналізуючи загальну вікову залежність морфологічних показників туш телят, можна відзначити, що у віці 6 міс від них було отримано на 18,9-28,0 кг м'якоті більше у порівнянні із 4-міс. віком. У той же час вихід кісток збільшився на 1,1-2,3%, а співвідношення м'ясо:кістки зменшилось від 3,49-3,80 од. до 3,07-3,57 од. Така тенденція пояснюється інтенсивним розвитком скелету тварин, що є природним явищем, і підтверджує доцільність вирощування молодняку до 4-міс віку при виробництві телятини.

Бібліографічний список

- 1.Пабат В.О., Угнівенко А.М., Віннічук Д.Т. М'ясне скотарство України. - К.:Аграрна наука, 1997. - С. 3.
- 2.Watson J., More J. Agriculture. The science and practice of British farming. - Edinburg, 1924. - 658 p.
- 3.Крюгер Л., Майер Ф. Выращивание и откорм крупного рогатого скота. - М., 1972. - 216 с.
- 4.Миниш Г., Фокс Д. Производство говядины в США: мясное скотоводство. - М.: Агропромиздат, 1986. - 478 с.

В статті изложены результаты исследований показателей мясной продуктивности бычков различных генотипов при интенсивном выращивании до 4-6-мес возраста

The article presents results of study on meat production parameters for bull calves of various genotypes during their intensive growth until 4 to 6 months of age.